

Textures: zo goed als gezegd wordt?

Hans Renkema

Theologische Universiteit, Kampen
tel. 05202-24061

maart 1995

Als lezer van TUG-boat kwam ik reeds lange tijd de advertenties tegen van *Blue Sky Research* waarin hun commerciële T_EX-implementatie T_EX_TURES wordt aangeprezen op punten van snelheid en gemak. Wie geen Macintosh heeft zou er alleen voor dit programma een kopen.

De redactie van onze MAPS regelde een recensie-exemplaar om de advertentiebeweringen op hun waarheidsgehalte te onderzoeken. Een Macintosh hoefde ik niet te kopen daar ik reeds de eigenaar ben van een Quadra 610.

Van *Blue Sky* ontving ik versie 1.6.3 met een keurig uitgevoerd handboek. De installatie verloopt zonder problemen. Het T_EX_n van bijgeleverde voorbeeldfiles eveneens. Het vervangen van het oude L^AT_EX 2.09 format door het nieuwe van L^AT_EX_{2 ϵ} gaat eveneens probleemloos. Het nieuwe format kan met Virtex (het Initex van T_EX_TURES) snel gegenereerd worden. Van PSNFSS is er een speciale versie voor T_EX_TURES beschikbaar.

De eerste zaak waarin ik geïnteresseerd ben is de snelheid. Is T_EX_TURES werkelijk zo snel als er beweerd wordt? En hoe dat te meten? Het heeft weinig zin om alleen absolute tijden te geven. Dat verschilt voor elke type Macintosh. Beter lijkt het me de snelheid te vergelijken met die van bijvoorbeeld OzT_EX, de veelgebruikte shareware implementatie van Andrew Trevorrow. Momenteel gebruik ik OzT_EX 1.8.¹ Een forse L^AT_EX-file van 500kb werd aangeemaakt, hoofdzakelijke bestaande uit platte tekst. OzT_EX deed er 143 seconden over en het bleken 137 pagina's te zijn. T_EX_TURES had daar slechts 95 seconden voor nodig. Gesteld kan dus worden dat T_EX_TURES dus 1.5 keer zo snel is als OzT_EX. Men kan zich afvragen of de tijdwinst die men boekt in het geheel van de produktie van een document zo spectaculair is. Ik denk van niet. Wel is het zo dat het programma lekker snel aanvoelt, een niet onbelangrijk gegeven.

Het is echter niet alleen de snelheid waardoor het programma zich onderscheidt. T_EX_TURES is in de zgn. 'Flash' mode in staat om de tekst die in het editorvenster wordt in-

gegeven tegelijkertijd te zetten en het resultaat even later in een venster ernaast te tonen. Dit is een buitengewoon handige mogelijkheid wanneer men ingewikkelde formules aan het zetten is en men snel het resultaat van ingegeven correcties ziet. Hetzelfde geldt als men bezig is met een ingewikkelde paginalayout of met de eindcorrectie van een document. Vooral als men met plain T_EX werkt gaat dat erg snel. Bij L^AT_EX-files is er meer oponthoud.²

Het programma moet een genoegen zijn voor mensen die niet goed uit de voeten kunnen met tfm- en pk-files. *Blue Sky* heeft alle CM-fonts van Knuth omgezet in een PostScript versie.³ De tfm-files zijn in het programma zelf geïncorporeerd. De PostScript fonts staan in de map 'Lettertypen' in de systeemmap. Ook de gangbare fonts aanwezig in PostScript printers zijn zo in het programma ingebouwd. Gevolg is dat T_EX_TURES veel minder ruimte op de harde schijf inneemt dan een klassieke implementatie. Met vier à vijf megabyte komt men een heel eind. Verder ziet de T_EX_TURES-folder er een stuk minder ingewikkeld uit dan een klassieke T_EX-folder, zeker wanneer men alle hulpprogramma's, tools en voorbeeldfiles eruit laat. Vandaar dat T_EX_TURES een goede keus lijkt voor mensen die met T_EX beginnen.

Anders ligt dat voor de gevorderde T_EX-gebruiker. Wil hij bestaande files met T_EX_TURES gebruiken, dan komt hij al gauw problemen tegen. Bijvoorbeeld wanneer men fonts gebruikt die niet in T_EX_TURES zijn ingebouwd. Te denken valt dan aan WASY fonts, de Griekse fonts, andere PostScript fonts en fonts van eigen makelij. Weliswaar worden er wel Tools verstrekt om daarvan speciale metrische files te vervaardigen die T_EX_TURES kan gebruiken, maar echt simpel gaat dat niet. Nog moeilijker en kostbaarder wordt dat als men bestaande bitmap-fonts wil gebruiken.⁴

Een ander punt is dat voor het gebruik van de PostScript fonts van T_EX_TURES het gebruik van Adobe's ATM noodzakelijk is. Ik ben daar geen liefhebber van. Het neemt

¹Deze versie is wat langzamer is dan 1.7 omdat Trevorrow een andere compiler gebruikt in verband met de komende release voor de Power Macintosh.

²Uiteraard wordt dit korter en dus minder storend naarmate de computer sneller is. Inmiddels is er van T_EX_TURES een versie verschenen (1.7) voor de Power PC waarvan de snelheid aanmerkelijk groter moet zijn.

³Ook zijn True Type versies te verkrijgen. Helaas ontbreekt cmcsc. Een nadeel is dat de fonts niet zijn aan te passen aan de printer via de waarde van de 'blacker' in de mode.mf file.

⁴Weliswaar levert *Blue Sky* programma's voor het omzetten van pk-fonts naar Macintosh-fonts, maar daar moet wel de kostbare MPW SHELL voor gebruikt worden.

een aanzienlijk stuk geheugen in beslag en het vertraagt de schermafhandeling. Bitmaps zijn sneller.

Voor gevorderde \TeX -gebruikers zou het programma een stuk aantrekkelijker worden als *Blue Sky* een versie zou uitbrengen waarbij hun 'Engine' zou werken in een klassiek environment, dus met tfm-folder en pk-folder etc. Ook de output zou rechtstreeks de klassieke dvi-file moeten zijn, wat de uitwisselbaarheid ten goede komt.⁵ Qua gebruik van PostScript mogelijkheden doet \TeX TURES weinig onder voor DVIPS.

Nog twee andere punten van kritiek. Het eerste betreft de editor. Deze is van de simpelste soort en eigenlijk niet om aan te wennen als men bijvoorbeeld met de shareware editor 'Alpha' heeft gewerkt.⁶ Een tweede punt van kritiek betreft de viewer. Deze mist de scrollmogelijkheden

van de Oz \TeX -viewer, wat onontbeerlijk is voor kleinere schermen.

Tenslotte. Men kan bewondering hebben voor het team van Blue Sky dat er in geslaagd is \TeX zo te implementeren dat de resultaten binnen de kortste tijd zichtbaar zijn. Dat is een grote aanwinst, vooral bij moeilijke teksten die veel ingeefcorrecties nodig hebben alvorens men het gewenste resultaat bereikt. In dat geval is de aanschaf van \TeX TURES het overwegen waard, ook al moet daar een behoorlijk bedrag voor worden betaald. Dat laatste kan echter ook een bezwaar betekenen voor hen die \TeX sinds jaar en dag uit de Public Domain sfeer kennen of gewend zijn slechts lage shareware bijdragen te betalen. Niettemin zou voor hen een gestripte versie⁷ door zijn snelheid qua zetten en viewen heel aantrekkelijk kunnen zijn.

⁵ Nu kan men alleen via een omweg dvi-files genereren.

⁶ Wel begrijp ik uit de folder voor de versie 1.7 dat de editor verbeteringen heeft ondergaan.

⁷ Dus zonder editor, maar te koppelen aan de editor naar keuze en functionerend in het klassieke environment met tfm- en pk-files.